

tionem peccati originalis, & holocaustum, ad consecrationem prolis; & speciale de primogenitis, & utrumque servatum fuit Circa Christum infantem, 3. q. 37. 3. c.

113 Non funt aliqua præcepta judicialia ordinantia hominem in seipso, sed omnia talia sunt moralia, 12. q. 104. 1. ad 3.

114 Circa judicialia præcepta dupliciter scribæ & Pharisei errabant; scilicet primo quidem, quia quædam que in lege Moysis erant tradita, tamquam permissiones, æstimabant esse per se justa, scilicet repudium uxoris, & usuras accipere ab extraneis, & ideo Dominus prohibuit uxoris repudium & usurarum acceptionem; alio modo errabant, credentes quædam que lex vetus instituerat faciendâ propertiam, esse exequenda ex appetitu vindictæ, vel ex cupiditate temporalium rerum, vel ex odio inimicorum, quorum opposita Dominus docet, 12. q. 108. 3. ad 2.

115 Præcepta judicialia post Christum non obligant, nec servans ea peccat; nisi servet, ut obligatus ex lege, 12. q. 104. 3. c. & q. 108. 1. c. & 2. c. ad 4. & 22. q. 62. 3. ad 1. & q. 87. 1. c.

116 Intentio legislatoris duplex, scilicet præcepti, & finis ejus, prima obligat, non autem secunda, 12. q. 100. 9. ad 2.

117 Præcepta juris positivi non se extendunt ultra intentionem præcipientis, quæ est finis præcepti, hæc autem est caritas, 12. q. 96. 6. c.

118 Præceptum legislatoris tunc solum non obligat, quando observatio præcepti intentionem ejus evacuat vel impedit, 12. q. 69. 7. c.

119 Præcepta communis statuti non eodem modo obligant omnes, sed secundum quod requiritur ad finem, quem intendit legislator, 12. quæst. 96. 6. c. & 22. quæst. 147. 3. ad 2.

120 Nullus ligatur præcepto, nisi mediante notitia ejus, ideo nullus ignorans tenetur ad aliquod præceptum, nisi teneatur, vel potuerit scire illud, inquantum in ejus notitiam illud præceptum devenit per alios, vel devenire potest promulgatione facta, 12. q. 90. 4. c. ad 2.

121 Legislator non potest aliquid præceptum potest, quod non oporteat in aliquo casu prætermitti, 12. q. 96. 6. c. & 22. q. 147. 3. ad 2. item 4. c.

122 Transgrediens præcepta, contemnendo auctoritatem legislatoris, vel sic quod impeditur finis quem intendit, peccat mortaliter; non autem si ex rationabili causa, præcipue in casu, quo legislator decerneret non esse servandum, 12. q. 96. 6. c. & 22. q. 147. 3. ad 2. item 4. c.

123 Ad principes sæculares pertinet da-

re præcepta ad utilitatem communem in temporalibus, ad prælatos autem ecclesiasticos in spiritualibus, 22. q. 147. 3. c.

124 Prælati debent abstinerere à multitudine præceptorum, 12. q. 107. 4. c. & 22. q. 105. 1. ad 3.

125 Prælati non est dominus, sed dispensator, non in destructionem, sed in ædificationem, ideo non potest præcipere peccata, nec prohibere opera virtutum, 22. q. 88. 12. ad 2.

126 Præcepta legis humanæ diversificantur secundum diversitatem communitatum, 12. q. 100. 2. c. item q. 104. 3. ad 2. item q. 107. 1. c. item 22. q. 140. 1. c.

127 Quandoque prælati religiosorum præcipiunt vel communiter omnibus, vel alicui specialiter, ut si quis sit corrigendus, ei dicatur, & tunc intelligendum est præceptum sane, salvo ordine fraternæ correctionis, 22. q. 33. 7. da 5. item ad 5.

128 Prælati religiosorum non habet potestatem præcipiendi aliquid super occultis, nisi inquantum per aliqua indicia manifestantur, puta per infamiam, vel per aliquas suspiciones, in quibus casibus potest prælati præcipere, eodem modo sicut & judex secularis, vel ecclesiasticus potest exigere juramentum de veritate dicenda, 22. q. 33. 7. ad 5.

1 Preces pro indigno sunt simoniacæ, & sunt munus à lingua, non autem pro digno, 22. q. 100. 5. ad 3.

1 Præcipere est actus rationis, quia importat motionem, cum quadam ordinatione, 22. q. 47. 8. ad 3.

2 Recte præcipere, & ratione uti, semper se committantur, quia ad præceptum rationis sequitur obedientia virium inferiorum, quod pertinet ad usum, 22. q. 48. ad 4.

1 Præcipitatio est operatio per impetum voluntatis, vel passionis, sine prudentia & paribus ejus, 22. q. 8. 6. ad 1. & q. 53. 3. c. & 54. c. & q. 127. 1. ad 2.

2 Est speciale peccatum propter specialem actum rationis qui prætermittitur, scilicet consilium, licet possit inventri in quolibet genere peccatorum, 22. quæst. 54. 1. ad 2.

3 Contrariatur dono consilii & prudentiæ, 22. q. 53. 3. ad 1. & q. 127. 1. ad 2.

Pretium rerum venialium non est semper determinatum punctualiter, sed in æstimatione, 22. q. 77. 1. ad 1.

* Præda licite capitur ab hostibus vel malefactoribus, in his que ipsi injuste abutulerant, 22. q. 66. 8. c.

1 Prædestinatio est quadam præordinatio Dei ab æterno, de his que per gratiam Dei fienda sunt in tempore, 5. q. 24. 1. c.

2 Est ratio transmissionis creaturæ rationa-

lis ad vitam æternam, in mente Dei, 1. q. 23. 1. c. & 3. q. 24. 2. c.

3 Est præscientia, & præparatio gratiæ in presenti, & gloriæ in futuro, 1. q. 23. 2. ad 3. & ad 4. & 22. q. 174. 1. c.

4 Gratiâ ponitur in definitione ejus, non quia sit de essentia ejus, sed quia importat respectum ad gratiam, 1. q. 23. 2. ad 4.

5 Prædestinatio est pars providentiæ, 1. q. 23. 1. 2. 3. 4. 6. 8. c.

6 Nihil ponit in prædestinato, nisi effectum ejus, 1. q. 23. 2. c.

7 Differentia scientiæ, sapientiæ, præscientiæ, providentiæ, dispositionis, providentiæ, & prædestinationis, 1. q. 23. 3. c.

8 Prædestinatio proprie est tantum de bonis, præscientia vero est etiam de peccatis, 22. q. 174. 1. c.

9 Prædestinatio est causa gratiæ, & gloriæ, sed reprobatio est causa derelictionis, & poenæ æternæ, non autem culpæ, 1. quæst. 23. 3. ad 2.

10 Est tantum entium aliquando, 3. q. 23. 2. ad 2. & 4. ad 2.

11 Convenit angelis, sicut & hominibus, licet non fuerint mlieri, 1. q. 23. 1. ad 3.

12 Non convenit creaturæ irrationali, nisi abusive, 1. q. 23. 1. ad 2.

13 Conveniens est Deo homines prædestinare, 1. q. 23. 1. c.

14 Prædestinatio certissime, & infallibiliter consequitur suum effectum, 1. q. 23. 3. ad 3. & 6. c. & 8. ad 3.

15 Non potest impediri, 1. q. 23. 8. ad 3.

16 Juvatur precibus sanctorum, & suis, & aliis bonis operibus ex parte effectus ejus, non autem ex parte ordinationis divinæ, 1. q. 23. 8. c.

17 Præscientia meritum non est causa prædestinationis universaliter, tamen unus effectus ejus est ratio finalis alterius effectus ejus prioris, & causa meritoria effectus posterioris, 2. q. 23. 5. c.

18 Voluntas Dei est causa efficiens, & finis prædestinationis ex parte totius effectus ejus, 2. q. 23. 5. c.

19 Error multiplex circa effectus prædestinationis, 1. q. 25. 5. 8. c.

20 Prædestinatio est æterna, 3. q. 24. 1. 2. c. & 3. c. & 4. c. ad 1.

21 Præscientia, providentia, prædestinatio, & hujusmodi non imponunt necessitatem omnibus rebus, nec auferunt contingentiam ab eis, 1. q. 22. 4. c. & q. 23. 1. ad 1. item 3. ad 3. item 6. c. & 22. q. 171. 6. ad 1.

22 Prædestinati non sunt certi communiter de sua prædestinatione, 1. q. 23. 1. ad 4.

23 Licet aliquibus ex speciali privilegio sua prædestinatio reveleatur, non tamen convenit, ut reveleatur omnibus; quia sic illi qui non

sunt prædestinati desperarent, & securitas in prædestinatis negligentiam pareret, 1. quæst. 23. 1. ad 4.

24 Revelat Deus hoc aliquando aliquibus ex speciali privilegio, ut securitas gaudii etiam in hac vita in eis incipiat, & confidentius, & fortius magna opera prosequantur, & mala præsentis vitæ sustineant, 12. quæst. 117. 5. c.

25 Numerus prædestinatorum est certus, & determinatus formaliter, & materialiter Deo, non autem nobis, 1. q. 23. 7. c.

26 Prædestinatio convenit Christo, & personæ Christi, inquantum subsistit in natura humana, non autem subsistit in natura divina; nec secundum se, nec convenit naturæ humanæ, nec naturæ divinæ, 3. q. 24. 1. c.

27 Prædestinatio Christi est causa efficiens, formalis, exemplaris, & finalis prædestinationis nostræ, ratione effectus, non autem ratione operationis Dei, 3. q. 24. 3. 4. c.

28 Christus prædestinatus est esse filius Dei, non autem proprie factus est filius Dei, 3. q. 24. 1. ad 2.

29 Christus secundum quod homo prædestinatus est esse filius Dei, quia prædestinatio quoad processionem, & effectum, id est gratiam, convenit Christo ratione humanæ naturæ tantum, 3. q. 24. 2. c.

30 Christus secundum quod filius Dei, prædestinatus est esse homo, tamen magis proprio dicitur esse converso, 3. q. 24. 2. ad 3.

31 Homo prædestinatus est esse filius Dei, & esse converso, 3. q. 25. 2. ad 3.

Prædicamentum quodlibet accidentium dicitur imperfectionem, secundum propriam rationem generis, præter relationem; ideo in divinis sunt tantum duo modi prædicandi, scilicet substantiæ, & relationis, 1. quæst. 28. 1. c. & 2. c.

1 Prædicare, id est evangelium recitare in Ecclesia, quod est linguis loqui, pertinet ad diaconum; ad sacerdotes autem pertinet exponere, & exhortari, quod est prophetare, 3. q. 67. 1. ad 1.

2 Prædicare est principissimum, & proprius actus episcopi, & dignior quam baptizare, 3. q. 67. 1. ad 1. item 2. ad 1. item q. 71. 4. ad 3.

3 Periculum de prædicatione omnia non imminet, nisi eis quibus commissum est officium prædicandi, 22. q. 10. 1. ad 5.

4 Prædicans potest vivere de elemosinis sponte oblati, non autem de datis coacte, nisi sit prælatus, 22. q. 188. 4. ad 4.

5 Christus non debuit prætermittere prædicationem propter scandalum judæorum, 3. q. 42. 2. c.

6 Christus & Apostoli à principio prædicaverunt Judæis tantum quadruplici ratione, scilicet

- 28 Prophetia predestinationis completur sine arbitrio nostro causante, non autem sine eo consentiente, 3. q. 30. 1. ad 1.
- 29 Finis prophetiæ est manifestatio alicujus veritatis existentis supra hominem, 22. q. 174. 2. c. ad 2. & 6. c.
- 30 Prophetia secundum quid potest esse à dæmonibus, non autem prophetia simpliciter, 22. q. 172. 5. c.
- 31 Prophetia dæmonum non fit per illuminationes, ut divina, sed per visionem imaginariam vel sensibilem; nec est semper vera, sicut prophetia divina, 22. q. 172. 5. ad 2. & ad 3.
- 32 Prophetæ dæmonum quandoque prædicunt vera ex inspiratione divina, & aliquando per dæmones, 22. q. 172. 6. c. & q. 174. 5. ad 4.
- 33 Species prophetiæ triplex, scilicet comminationis, prædeterminationis, & præscientiæ, 22. q. 174. 1. c.
- 34 Prophetia fit dupliciter, scilicet per influxum luminis tantum, & per species impressas, vel aliter ordinatas, 22. q. 173. 2. c.
- 35 Modus prophetiæ triplex, secundum triplicem potentiam cognoscitivam, scilicet secundum oculos corporis, secundum spiritum imaginariæ, & secundum intuitum mentis, 22. q. 174. 1. ad 3.
- 36 Prophetiæ repræsentantur aliqua quadrupliciter, scilicet in sensu exteriori, sicut Daniel vidit scripturam in pariete, & Samuel audit verba; vel per formas in imagine divinitus impressas, sicut in cæcis natis similitudines cælorum; vel per formas divinitus ordinatas, sicut Jeremias vidit ollam accensam; vel per species in intellectu, sicut in scientia infusa Salomoni, & Apostolis, 22. q. 173. 2. c. & 4. c.
- 37 Modus prophetiæ sextuplex, secundum differentias influxus, scilicet extasis, visio, somnium per nubem, vox de celo, parabola, & repletio Sancti Spiritus, 22. q. 174. 1. ad 3.
- 38 Gradus prophetiæ imaginariæ distinguitur quadrupliciter, scilicet per somnium & vigiliam, per signa, si loquens videtur vel non, & secundum dignitatem apparentis, 1. q. 12. 1. 1. ad 1. & 22. q. 174. 3. c.
- 39 Gradus prophetiæ improprie dictæ duplex, scilicet minimus, idest secundum operationem exteriorem, ut Samson; & visio de naturalibus; ut Salomon, 22. q. 174. 3. c.
- 40 Actus prophetiæ duplex, scilicet principalis, idest visio; & secundarius, idest denunciatio, 22. q. 176. 2. c.
- 41 Veri prophetæ tripliciter differunt à falsis Prophetis, scilicet agente, fine, & certitudine, 22. q. 175. 5. ad 3.
- 42 Prophetia predestinationis semper impletur, non autem prophetia comminationis, 2. q. 19. 7. ad 2. & 22. q. 171. 6. ad 2. & q. 174. 1. c. & 2. c.
- 43 * Omnis prophetia de quacumque re est ejusdem speciei, quia est per unum formale, scilicet per lumen divinum, 22. q. 171. 3. ad 3.
- 44 Prophetia est simpliciter excellentior domo linguarum triplici ratione, scilicet quia consistit in ipsa illuminatione mentis, quia pertinet ad rerum notiam, & quia est utilior, 22. q. 176. 2. c.
- 45 Prophetia intellectualis visionis est nobilior quam imaginaria, nisi respectu revelandi per similitudinem corporalem; quia tunc est & converso, 22. q. 174. 2. c. & 3. c. fin. & 4. c. ad 1. & 5. c. & q. 176. 2. c. ad 1. & 3. q. 30. 3. ad 2.
- 46 Magis proprie dicitur de imaginaria, quam de intellectuali, 22. q. 173. 2. c. fin. & q. 174. 2. ad 3. & 3. c.
- 47 Imaginaria de supernaturali veritate est nobilior intellectuali de cognoscibilibus humana ratione, 22. q. 174. 2. ad 3. & 3. c. & q. 176. 2. ad 1.
- 48 Prophetia quanto est vicinior Christo, tanto est major, & magis post, quam ante, licet in quolibet statu prima fit major aliis, 1. q. 12. 1. 5. ad 3. & 22. q. 174. 6. c.
- 49 Idem propheta non est semper in eodem gradu prophetiæ; sed quandoque in majore, quandoque in minori, 22. q. 174. 3. ad 2.
- 50 Moyses fuit ceteris prophetis simpliciter major, licet secundum quid sit minor aliquo, 22. q. 174. 4. c.
- 51 Prophetia David ex propinquo attingit ad visiones Moysis majorem quoad cognitionem divinitatis; sed è converso in cognoscendo & exprimendo mysteria incarnationis Christi, 22. q. 174. 4. ad 1.
- 52 Joannes Baptista fuit major propheta Moysæ, & ceteris Prophetis veteris testamenti, 22. q. 174. 4. ad 3.
- 53 Prophetia non convenit Deo, nec beatis, nec angelis, 22. q. 173. 1. c. & q. 174. 5. c. & 5. q. 7. 8. c. & q. 31. 2. c.
- 54 Prophetia fuit in Christo in quantum fuit viator, 22. q. 174. 5. ad 3. & 3. q. 7. 8. c. & q. 31. 2. c.
- 55 Ille cujus tantum intellectus illuminatur ad indicandum visa ab aliis, sicut Joseph, & Daniel, non est propheta, 22. q. 173. 2. c.
- 56 Ille cui ostenduntur similitudines sine lumine intelligentiæ, sicut Pharao, vel Nabuchodonosor, vel Balthasar, non est proprius propheta, 22. q. 173. 2. c.
- 57 Abraham, Isaac, & Jacob fuerunt proprii prophetæ, 22. q. 174. 6. c.

- 58 * David habuit prophetiam, quoad intuitum mentis, sine imaginaria visione, 22. q. 174. 4. ad 1.
- 59 Omnes numerati inter prophetas habuerunt prophetiam imaginariam de supernaturali veritate, & habebant officium prophetandi, & loquebantur in persona Dei, non autem hagiographe, 22. q. 174. 2. ad 3.
- 60 Omni tempore fuerunt propheta, etiam in novo testamento, 22. q. 95. 2. ad 3. & q. 174. 6. c.
- 61 Prophetæ fuerunt maxime in abundantia temporis regum; quia tunc populus erat liber; ideo instrui debebat de agendis, 22. q. 174. 6. ad 2.
- 62 Prophetæ inceperunt scribi per Isaiam & Osee, quando Roma condita fuit, 22. q. 174. 6. ad 2.
- Propitiatorium erat tabula super alas Cherubin, quia exinde Deus propitiabatur populo, 22. q. 102. 4. ad 6.
- 1 Proportio secundum primam nominis impositionem significat habitudinem quantitatis ad quantitatem, secundum determinatum excessum, vel adæquationem; sed transfertur ad significandum habitudinem quorumcumque, sicut materiæ ad formam; potentiæ ad actum; objecti ad potentiam, finitæ ad infinitum, & creaturæ ad creatorem, 1. q. 12. 1. ad 4.
- 2 Proportio proprie non est finiti ad infinitum, nec creaturæ ad creatorem, sed proportionalitas, scilicet similitudo proportionum; 1. q. 12. 1. ad 2.
- 3 Cognitio sensitiva non se extendit ad proportionem unius ad alterum, 22. q. 58. 4. c.
- 1 Propositionis veritas duplex, scilicet rei, & signi, 1. q. 16. 8. ad 3.
- 2 Propositiones affirmatiivæ veræ possunt formari de Deo, 1. q. 13. 12. c.
- 3 Dicuntur incompositæ vel inconvenientes, propter modum significandi, 1. q. 13. 12. ad 1.
- 4 Cum dicitur Deus scilicet aliquid esse futurum contingens, non ponitur ibi contingens, nisi ut materia verbi, & non ut pars principalis propositionis, 1. q. 14. 13. ad 2.
- 1 Propositum est actus voluntatis deliberatæ, 22. q. 88. 1. c.
- 2 Propositum pro facto reputatur, 1. q. 23. 2. ad 2.
- 1 Proprium est de genere accidentium, 12. q. 83. 12. ad 3.
- 2 Proprium non addens aliquid nobilitatis supra commune, non habet proprium nomen, sed nominatur nomine communis, 12. q. 11. 1. ad 3. & 2. q. 9. 2. c. & q. 50. 2. ad 1. & q. 161. 1. ad 2.
- 3 In omni re proprium accidens est aliud ab essentia ejus, & est posterius ea ordine generis, 8. The. Op. Te. VII.
- nerationis & perfectionis, 12. q. 2. 6. c. & q. 83. 2. ad 3.
- 4 Fluit à subiecto, sine mutatione, sed per naturalem resultantiam, 1. q. 77. 6. ad 3.
- 1 Propter se duplex, scilicet quod dividitur contra per aliud & contra accidens; primo modo finis diligitur propter se, virtutes autem secundo modo, 22. q. 145. 1. ad 1.
- 2 Propter quod unumquodque & illud magis, intelligitur tantum in its quæ sunt ejusdem ordinis, sicut in eodem genere causæ; puta si dicatur quod sanitas est desiderabilis propter vitam, sequitur quod vita sit magis desiderabilis; si autem accipiantur ea quæ sunt diversorum ordinum, non habet veritatem; ut si dicatur quod sanitas est desiderabilis propter medicinam, non ideo sequitur quod medicina sit magis desiderabilis; quia sanitas est in ordine finium; medicina autem in ordine causarum efficientium, 1. q. 87. 2. ad 3. & q. 88. 3. ad 2.
- 1 Prorumpit homo facile ad manifestandum conceptum cordis, 11. q. 72. 7. c.
- 2 Iracundus in verba contumeliosa prorumpit, 12. q. 72. 7. c.
- 3 De prosperitate, & gloria inimici licet tristari, in quantum est nociva, 22. q. 36. 2. c. & q. 158. 1. ad 5.
- 1 Providentia importat respectum quandam alicujus distantis, ad quod ea quæ in præsentia occurrunt, ordinanda sunt, 22. q. 49. 6. c.
- 2 Est ratio ordinis in finem, 1. q. 22. 1. c. & 2. c. & q. 23. 1. c.
- 3 In recta ordinatione ad finem, quæ includitur in ratione providentiæ, importatur rectitudo consilii, iudicii, & præcepti; sine quibus recta ordinatio in finem esse non potest, 22. q. 49. 6. ad 3.
- 4 Providentia perfecte convenit Deo, 1. q. 22. 1. c.
- 5 Providentia Dei habet certitudinem, 1. q. 22. 4. ad 2. & ad 3.
- 6 Error duplex circa divinam providentiam, 1. q. 116. 3. c. fin.
- 7 Error triplex circa divinam providentiam, 1. q. 22. 2. c.
- 8 Opinio Platonis de triplici providentia, secundum Gregorium Nissenum, scilicet providentia summi Dei, qui primo & principaliter providet rebus spiritualibus; & consequenter toti mundo quantum ad genera, species; & causas universales; providentia quæ providetur singularibus generabilium & corruptibilium, & hanc attribuit Diis qui circumveniunt cælos, idest substantiis separatis, quæ movent corpora cælestia circulariter; & providentia quæ est rerum humanarum quam attribuebat dæmonibus, quos Platonici ponebant medios inter nos & Deos, ut narrat Aug. 1. q. 22. 3. c. & q. 103. 6. ad 1.

virtus viri, & mulieris, 22. q. 47. 11. ad. 1. c. ad 2.

3 Princeps auferens per vim aliena, rapinam committit, & tenetur restituere; nisi sit secundum iustitiam, pugnando, vel puniendo, 22. q. 68. 8. c. ad 3.

4 Ad bene commorandum in aliqua communitate requiruntur duo, scilicet habere se bene ad principem, idest cum fidelitate, reverentia, & famulatu; ad socios autem reddendo cuilibet debita, & nulli nocendo, 12. q. 100. 5. c.

5 Sanctis licet commorari in curijs principum, ad promovendum bonos, & ad impediendum malos; non autem propter voluptates, 22. q. 187. 2. ad 3.

6 Deus reservavit sibi institutionem summi principis, & regis Judaeorum, quia habebat specialem curam eorum, 12. quaest. 105. 1. ad 1.

7 Non dedit Judaeis principes, & reges a principio, sed tantum modum eligendi, scilicet secundum iudicium Dei, & de gente suae; & modum se habendi, 12. q. 105. 1. ad 2.

8 Divisio regni Israel, & multitudo regum magis convenit eis in poenam, pro dissensionibus multis contra regnum David iustum, quam ad eorum profectum, 12. quaest. 105. 1. ad 3.

9 Principibus Judaeorum non sunt deputati cibi sicut sacerdotibus, ne superbirent, nec audent, 12. q. 105. 1. ad 4.

1 Principatus bonus triplex, scilicet regalis, aristocratica, & democratica. Et triplex principatus malus, scilicet tyrannus, oligarchia, & democratica, 12. q. 95. 4. c. & q. 105. 8. c. & 22. q. 61. 2. c.

2 Principatus regalis est optimus, 1. q. 103. 6. & 12. q. 105. 1. ad 2.

3 Principatus regalis est propter bonum populi, tyrannicus autem est propter bonum tyranni, 1. q. 92. 1. ad 2. & q. 96. 4. c. & 22. q. 42. 2. ad 3.

4 Optimus principatus est, in quo omnes habent aliquam partem. Et componitur ex regio, in quantum unus praestit; & aristocratica, in quantum multi principantur secundum virtutem; & democratica, idest principatus popularis, in quo populus sibi eligit principem, 12. q. 95. 2. c. & q. 105. 1. c.

5 Principatus dicuntur in angelis, quia principantur omnibus caelestibus principibus, divinas iustiones explentibus. Sed archangeli dicuntur qui principantur soli ordini angelorum, 1. q. 108. 3. ad 4.

1 Principium quoad relationem est simul naturaliter cum principio; sed id quod est principium est naturaliter prius eo, 1. q. 42. 3. ad 2.

2 Est prius tempore principio dupliciter,

scilicet ex parte actionis successive, vel agentis imperfecti, vel eligenti tempus, 1. quaest. 42. 2. c.

3 Apud Graecos Filius, & Spiritus Sanctus dicuntur principati, non autem apud Latinos, 1. q. 33. 1. ad 2.

1 Principium sumitur a prioritate, sed non significat eam, 1. q. 33. 1. ad 3.

2 Est id a quo aliquid procedit quocumque modo, & e converso, 1. q. 33. 1. c.

3 Est communis causa, & causa elemento, 1. q. 33. 1. ad 1.

4 Non omne principium est primum principium, 12. quaest. 6. 1. ad 1. & quaest. 4. 1. ad 1.

5 Graeci indifferenter utuntur nomine causae, sicut nomine principii in divinis, non autem Latini, 1. q. 33. 1. ad 1.

6 In divinis una persona est principium alterius, non autem causa; 1. q. 33. 1. c. & q. 36. 4. c.

7 Principium in divinis, & in creaturis dupliciter cognoscitur, scilicet ut primum, & ut principium, 1. q. 33. 4. c.

8 Non omne principium cognoscendi est principium essendi, 1. q. 85. 3. ad 4.

9 Primum principium in speculativo est; Non contingit idem simul esse, & non esse. In practico autem est: Bonum est prosequendum; malum vero est fugiendum, 12. q. 94. 2. c. & 22. q. 1. 7. c.

10 Principia speculativa cognoscuntur per alium habitum naturalem, quam conclusiones; quia principia per intellectum, conclusiones vero per scientiam, 22. q. 47. 6. c. & q. 49. 2. ad 1.

11 Sicut in ratione speculativa sunt quaedam ut principia, quorum est intellectus, & conclusiones, quarum est scientia, ita in ratione practica, ut principia naturaliter nota, sunt fines virtutum moralium; quia finis se habet in operabilibus, sicut principium in speculativo, & quaedam sunt in ratione practica, ut conclusiones eorum quae sunt ad finem, 22. quaest. 47. 6. c.

12 Nihil refert, utrum ille qui docet proponendo, vel interrogando procedat de principiis communibus ad conclusiones; utrobique enim animus audientis certificatur de posterioribus per priora, 1. q. 84. 3. ad 3. & quaest. 117. 1. c.

Prioritas nullo modo est in divinis, 1. q. 36. 3. ad 3. & q. 32. 3. 10.

1 Privatio secunda suscipit magis, & minus; quia ponit aliquid, quod est de ratione eius, non autem prima, 12. q. 73. 1. c. & q. 82. 4. c.

2 Privatio suscipit magis, & minus secundum suas causas, non autem secundum se, 1. q. 11. 4. ad 1. item q. 49. 3. ad 3. item 12. q. 22. 2. ad 1.

3 Privationes & negationes differunt specie secundum differentias habituum, & positionem oppositorum, & specificantur per habitus oppositos, 22. q. 107. 2. c.

4 Privatio est carentia eius quod est aptum natum haberi: Et hoc tripliciter, scilicet vel ab eo, vel ab alio eiusdem speciei, vel a quocumque: & tertia tantum est in divinis, 1. q. 33. 4. ad 2.

5 Est negatio circa determinatum subiectum, 1. q. 17. 4. c.

6 Contractum significat aliquam naturam in subiecto, non autem privatio, 1. q. 17. 4. c.

7 Nulla privatio tollit totaliter esse, 1. q. 11. 2. ad 1.

8 Nulla privatio est intenta ab aliquo agente, 1. q. 19. 9. c. & q. 49. 1. c.

Privilegium est privata lex, quia respicit singulares personas, sed commune est ad multa negotia, 12. q. 96. 1. ad 1.

1 Prius dicitur dupliciter, scilicet ordine perfectionis, & generationis, 1. q. 85. 3. ad 1. & 12. q. 68. 8. ad 3.

2 Prius natura dicitur dupliciter, scilicet secundum causam materialem, & magis secundum alias causas, 22. q. 1. 7. ad 3.

3 Semper id quod est naturalius est prius, 12. q. 49. 2. c.

4 Imperfectum est prius tempore perfecto in eodem; sed in diversis est e converso, & natura in utriusque, 1. q. 82. 3. ad 2. & q. 85. 3. ad 1. & q. 94. 3. c. & 12. q. 62. 4. c. & 3. q. 1. 5. ad 3. & 6. c.

5 Prius duplex, scilicet per se, & per accidens, 22. q. 4. 7. c.

6 Semper quod est per se, est prius eo quod est per aliud, 1. q. 20. 1. c. & q. 84. 6. c.

7 Remoto priori removetur posterius, sequens tantum ex eo, non autem si sequatur etiam ex alio, 12. q. 15. 2. ad 2.

1 Processio dicitur dupliciter, scilicet motus processivus animalium, &eductio principiat a principio; prima est in divinis metaphorice tantum, secunda vero proprie, 1. q. 27. 1. c.

2 Processio duplex, scilicet ab extra, & ab intra: prima semper est per motum ad diversum, & contra rationem primi principii, non autem secunda. Ideo secunda convenit Deo, non autem prima, 1. q. 27. 1. c.

3 Omnis processio creaturae est per motum, vel per mutationem, non autem in divinis, 1. q. 27. 1. ad 1.

4 Processus rationis duplex, scilicet via compositionis, & via resolutionis, 12. q. 14. 5. c.

5 In divinis sunt tantum duae processiones, scilicet verbi & amoris, secundum quod Deus suam essentiam, veritatem, & bonitatem intelligit & amat, 1. q. 27. 3. 5. c. & q. 28. 4. c. & q. 36. 1. c. & q. 41. 6. c.

S. Th. Op. Tom. VII.

6 Omnia quae important respectum originis, absolute dicuntur de processione divina; non autem repugnantia consubstantialitati, coaeternitati, & independentiae, 1. q. 27. 2. ad 2.

7 Processiones in divinis distinguuntur per relationes, & modos originis, non autem seipsum, nec per esse a natura & voluntate, 1. q. 27. 3. c.

8 Processio filii est per naturam patris; ideo est coaeternus, consubstantialis, & independentis: non autem creaturae, quia procedunt per voluntatem Dei, 1. q. 41. 2. c. & q. 42. 2. c.

9 Omnia quae pertinent ad generationem vivorum, dicuntur in processione filii Dei, ut oriri, nasci, gigni, & generari, 1. q. 27. 2. ad 2.

10 Haereticus Valentini, quod filius Dei procedit vario modo prolationis, idest ad extra, 1. q. 34. 2. ad 2.

1 Spiritus Sanctus procedit a Patre, & Filio, quia aliter non posset distingui a Filio, 1. q. 36. 2. c.

12 Spiritus Sanctus procedit ab eis, in quantum sunt plures agentes; & in quantum sunt unum in vi spirativa, 1. q. 36. 4. ad 1.

13 Haereticus Arii, quod Spiritus Sanctus procedit a Patre & Filio, ut creatura utriusque, 1. q. 27. 1. c.

14 Haereticus Nestorii & Theodorici, quod Spiritus Sanctus non procedit a Filio, 1. q. 36. 2. ad 3.

15 Spiritus Sanctus non magis procedit a Patre, quam a Filio, nec prius, nec plenius, 1. q. 36. 3. ad 2.

16 Dicitur principaliter & proprie procedere a Patre, propter auctoritatem in Patre, non autem magis proprie, 1. quaest. 36. 3. ad 2.

17 Procedit a Patre immediate, & mediante Filio, ratione suppositi; non autem ratione virtutis mediae, 1. q. 36. 3. ad 1.

18 Processio filii est per actum intellectus, sed processio Spiritus Sancti est per actum voluntatis, 1. q. 27. 2. c. fin. & 3. c. & q. 28. 4. ad 1. & q. 34. 2. c. & q. 45. 7. c.

19 Spiritus Sanctus ita naturaliter & a natura procedit a Patre, sicut & Filius, 1. q. 41. 2. ad 2. & 6. c. & q. 42. 2. c.

20 Processio Spiritus Sancti triplici ratione nominatur tantum processio, scilicet ex habitu rei amatae ab amante, per amorem, 1. q. 27. 4. ad 3. & q. 28. 4. c. & q. 37. 1. c.

21 Emanatio, proprietates, & relatio Spiritus Sancti nominatur eodem nomine, scilicet spiratio, propter defectum nominum, 1. q. 36. 1. c. & q. 37. 1. c.

22 Processio Spiritus Sancti dicitur aeterna, etc.

respectu objecti æterni; sed ut tenent in objectum creatum, cui Deus confert aliquid, dicitur temporalis, 1. q. 43. 2. o.

23 Spiritus Sanctus procedit à seipso processione temporali, 1. q. 43. 2. ad 3.

24 Processio æterna & temporalis sunt tantum una processio ratione respectus ad principium quem principaliter important, sed sunt duæ ratione duplicis respectus ad objecta, 1. q. 33. 2. c. & ad 3.

1 Proclamare licet in capitulis religiosorum de levibus quæ famam non derogant sine admonitione secreta, non autem de gravi, 22. q. 33. 7. ad 4.

2 Non videtur esse probabile, quod ea quæ sunt in consuetudine religiosorum, sint contra præcepta Christi. Consequens est autem in religionibus quod in capitulis aliqui proclamantur de culpis nulla secreta admonitione præmissa: Sed huiusmodi proclamationes sunt quasi quedam commemoraciones potius oblitatum culpatorum, quam accusationes vel denuntiationes, 22. q. 33. 7. ad 4.

3 Si essent tamen alia, de quibus frater infamaretur, contra præceptum domini ageret, qui per hunc modum proclamando, peccatum fratris publicaret, 22. q. 33. 7. ad 4.

1 Prodigalitas est circa passionem pecuniæ sicut deficientis, non autem licet superabundans in eis, 22. q. 119. 1. ad 1.

2 Dicitur esse contra naturam, quia habet immoderatam emissionem rerum repugnantem naturæ, 22. q. 119. 2. c. ad 2.

3 Prodigus sæpe excedit dando propter voluptates, non tamen semper, 22. q. 119. 1. ad 3.

4 Prodigalitas semper est peccatum, non principaliter propter quantitatem, sed propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, & propter quæ, & sicut debet, 22. q. 119. 1. c. item 3. ad 1.

5 Prodigus peccat in se, & in proximum, præcipue clericis consumentes bona pauperum. Similiter avarus, 22. q. 119. 3. ad 1.

6 Prodigalitas opponitur liberalitati, 22. q. 117. princ. & q. 118. princ. & q. 119. 1. 2. 3. c.

Productæ res à principio fuerunt in statu perfecto, ut essent principia aliorum, 1. q. 94. 3. c.

1 Profitens non vovet servare quicquid est in regula, sed vitam regularem, vel vivere secundum regulam, quod est cautius; vel obedientiam secundum regulam, non obligando se ad culpam, ut in religione Ordinis fratrum Predicatorum, quod est melius, 22. q. 186. 9. ad 1.

2 Votum simplex de majori religione, non obligat post professionem in minori, 22. q. 189. 8. ad 3.

3 Professio facta ante annos pueritatis, scilicet ante annos quatuordecim in puero, vel ante annos duodecim in puella non tenet, propter Ecclesie statuta, 22. q. 88. 9. c. ad 3. & q. 189. 5. c. ad 1. & ad 3.

4 Nazaret prohibebatur quondam perfectionem, deponentes comam, 22. q. 186. 6. c.

Prohibito incitat concupiscentiam tripliciter, scilicet ratione ardus, ratione clausæ passionis, & ratione importunitatis, 12. q. 98. r. ad 2.

2 Omne peccatum est malum, quia prohibitum est iure naturali; non autem iure positivo, 12. q. 71. 6. ad 4.

3 Prohibitio ligni scientiæ boni & mali fuit propter figuram, scilicet propter eventum futurum; quia post ejus usum homo per experimentum penam didicit quod interesset inter obedientiam bonum, & inobedientiam malum; non autem propter naturam arboris malam; 1. q. 102. 1. ad 4. & 12. q. 102. 1. ad 2.

1 Promissio est actus rationis, quia est enunciatio, & ordinatio alicujus; 22. q. 88. 1. c.

2 Promissio est ordinare, quid facere pro alio debeat gratum ei: Sed comminatio est contra alium, 22. q. 88. 1. 2. 5. c.

3 Promissio nuda, idest non habens aliquid additum ad confirmationem, non habet vim plenam obligandi Deo, nec homini, 22. q. 88. 3. ad 1.

4 Promissa non debent servari, si est illicitum quod promittitur; vel si sint mutare condiciones personarum, vel negotiorum. Ad hoc ergo quod homo servare debeat quod promissit, oportet ut sit licitum, quod promittitur, & quod omnia immutata permanent, 22. q. 110. 3. ad 5.

1 Promulgatio legis naturæ fit ex hoc quod Deus inserit eam mentibus hominum naturaliter custodiendam, 12. q. 90. ad 4.

2 Promulgatione non indigent præcepta communia legis naturæ, & credere in Deum, 12. q. 100. 4. ad 1.

3 Fit verbo & scripto. Et utroque modo promulgatio legis æternæ est æterna, ex parte Dei, non autem ex parte nostræ, 12. q. 91. 1. ad 2.

4 Promulgatio legis necessaria est ad hoc quod lex habeat vim obligandi, 12. q. 90. 4. c.

5 Promulgatio obligat absentem, sicut & presentem, inquantum promulgatio ad eum pervenit, vel potuit pervenire per alios. Futuros autem obligat per scripturas, 12. q. 90. 4. ad 2. & ad 3.

1 Pronomina demonstrativa dñuntur de Deo secundum quod faciunt demonstrationem ad intellectum, non autem ad sensum, 1. q. 13. 1. ad 3.

Pro-

2 Pronomina possessiva conjunguntur nominibus Dei, quæ significant rationem principii efficientis, vel finalis, vel exemplaris; non autem nominibus Dei, quæ significant per modum formæ inhaerentis, 1. q. 36. 1. ad 3.

Propalsio est passio inchoata in appetitu sensitivo, non ultra procedens; sicut in Christo fuit; 3. q. 15. 4. c. & 6. ad 2. item 7. ad 1.

1 Prophetia non est habitus, nec qualitas permanens, sed ut passio transiens, 12. q. 68. 3. ad 3. & 22. q. 171. 2. c. & q. 174. 3. ad 2. & q. 176. 2. ad 3.

2 Non est gratia gratum faciens, sed gratia data, 12. q. 68. 3. ad 3.

3 Est divina inspiratio rerum, futura immobili veritate donantians, secundum Cassiodorum, 22. q. 171. 3. ad 1. & 6. c.

4 Propheta dicitur quasi procul phans, vel procul videns, inquantum cognoscit vel loquitur ea quæ sunt procul à communi hominum sensu, cum quibus converteretur, & communicat in statu viæ, 3. q. 7. 8. c.

5 Propheta principaliter & primo consistit in cognitione; ideo dicitur à phanos. Secundario consistit in locutione; ideo dicitur à fari. Tercio consistit in operatione miraculorum, ad confirmationem ejus, 22. q. 171. 1. c. & 2. c. & q. 174. 3. ad 3. & 4. c. & 3. q. 7. 8. c.

6 De ratione prophetiæ non est enigmatica cognitio, quia Moyses fuit propheta, & tamen Deum palam, & non per enigmata vidit, 3. q. 7. 8. c.

7 In prophetia sunt duo, scilicet representatio, & iudicium de visis, quod est principalis, & completivum ejus; sine quo non est; 22. q. 173. 2. c. & q. 186. 2. ad 1.

8 Ad prophetiam requiritur lumen intellectuale supernaturale, 22. q. 171. 2. c.

9 Ad prophetiam requiritur inspiratio quoad mentis elevationem, & revelationem quoad perceptionem divinorum, 22. q. 171. 1. ad 4.

10 Ad prophetiam requiritur maxima mentis elevatio ad contemperationem spirituum, 22. q. 172. 4. c.

11 Bonitas morum quoad refrænationem passionum & remotionem occupationum exteriorum requiritur ad prophetiam, 22. q. 172. 4. c.

12 Dispositio naturalis non requiritur ad prophetiam, quia Deus simul removet indispositionem, disponit, & perficit, 22. q. 172. 3. c.

13 Prophetia potest haberi sine caritate, & sine gratia gratum faciente, 22. q. 6. 2. ad 3. & q. 172. 4. c.

14 Objectum prophetiæ est illud quod est in cognitione divina supra facultatem humanam, 22. q. 174. 2. c.

15 Prophetia est de omnibus; sed primo & principaliter est de futuris contingentibus; secundo de existentibus supra universalem cognitionem hominum; tertio respectu alicujus, 22. q. 171. 3. c. & q. 172. 1. c. fin. & ad 4. & 5. c. & q. 176. 2. ad 3. & q. 178. 1. ad 1. & 16. c.

Prophetia sunt principaliter de futuris. Sunt tamen etiam de presentibus, quæ tamen sunt procul à cognitione non omnium hominum, sed quorundam, sed secundum sensum vel secundum intellectum ut Elifæus cognovit quæ Giezi præsens fecerat. Et sunt etiam de occultis omnibus hominibus naturaliter; ut mysterium Trinitatis. Sunt etiam de mysterio Christi sub nomine hominum; & tunc excedunt veritatem historiarum, 22. q. 171. 3. c.

17 Omnia prophetabilia sunt non cognoscibilia ab homine nisi per revelationem Dei. Sed quæ pertinent ad sapientiam, & scientiam, & interpretationem sermonum possunt naturaliter cognosci ab homine, 22. q. 171. 3. ad 2. & q. 172. 1. c. fin.

18 Prophetæ non vident omnia prophetabilia, sed tantum ea quæ sibi specialiter revelantur, 22. q. 171. 4. c.

19 Aligua prophetia est de præterito, sicut in Genesi. Et in aliqua ponitur præteritum pro futuro propter certitudinem prophetiæ, 22. q. 171. 3. c.

20 Prophetæ non vident Deum per essentiam, 22. q. 171. 2. c. & 4. c. & ad 3. & q. 173. 1. c.

21 Vident in speculo æternitatis, seu intelligentiarum; sive in libro præsentiarum Dei causaliter, non autem formaliter, 22. q. 173. 1. c. fin. & ad 1. & ad 2.

22 Habent certissimam & distinctam cognitionem de visis per spiritum prophetiæ; non autem de habitis per instinctum Dei, 22. q. 171. 5. c.

23 Prophetiæ nullo modo potest subesse falsum; sicut nec præsentiarum Dei, 22. q. 171. 6. c. & q. 172. 1. c. & 5. ad 3. & 6. ad 2.

24 Propheta proprie cognoscit se moveri à Deo ad aliquid æstimandum vel significandum verbo vel facto, non tamen omnia quæ per hoc intendit Deus, 22. q. 173. 4. c.

25 Prophetia simpliciter dicta, idest supra universalem cognitionem hominum, non potest esse à natura, sed tantum ex revelatione Dei, prophetia vero secundum quid, idest de aliquibus in suis causis, potest esse à natura, sed fallibiliter, 22. q. 172. 2. c. & 3. c.

26 Prophetia & alia illuminationes, & revelationes fiunt nobis à Deo mediatis angelis, 1. q. 111. 1. c. & 22. q. 172. 2. c.

27 Aliquis cessante prophetica illustratione actuali dicitur propheta ex deputatione Dei, & ex habilitate remanente ad facilius illustrari, 22. q. 171. 2. ad 2.

Pro-

ut offenderet per suum adventum impleri promissiones antiquitus factas Judaeis, non autem gentilibus; ut ejus adventus offenderetur esse à Deo; ut Judaeis auferret calumiam materiam, & quia per crucis victoriam meruit potestatem, & dominium super gentes, 3. q. 42. 1. o.

7 Christus praedicavit annis tribus, & quasi mensibus tribus, & vixit annis triginta tribus, & mensibus tribus; 3. q. 39. 3. o. item q. 43. 3. o.

1 Quicquid praedicatur de aliquo, sicut universale de particulari, potest supponere pro eo, non autem in aliis, 1. q. 39. 5. ad 4.

2 Homo praedicatur per se de Socrate, quia si Socrates desineretur, poneretur homo in ejus definitione, 1. q. 76. 1. c. 1.

3 Totum universale adest cuilibet parti ejus & secundum esse, & secundum perfectionem, & proprie praedicatur de parte sua, non autem totum integrale; totum autem potentiale aliquo modo, 1. q. 77. 1. ad 1.

4 Pars subjectiva est de qua praedicatur essentialiter totum, secundum unam rationem; vel secundum prius, & posterius, & est in minus, 22. q. 120. 2. c.

5 Totum integrale praedicatur aliquo modo de omnibus partibus suis simul sumptis, licet improprie; sed nullo modo de singulis simpliciter, & proprie, 1. q. 77. 1. ad 1.

6 Nulla pars integralis praedicatur de suo toto, 1. q. 77. 1. ad 1.

7 Nullum per accidens praedicatur universaliter, sed tantum quae per se praedicantur, 12. q. 51. 1. c.

8 Inferius non praedicatur de superiori, nisi per accidens, 1. q. 39. 6. ad 2.

9 Subjectum non restringitur per praedicatum ratione significationis, sed tantum ratione temporis significati, 1. q. 39. 4. ad 2.

10 Terminus in subjecto positus tenetur materialiter, idest pro supposito, sed in praedicatione tenetur formaliter, idest pro natura, 1. q. 13. 12. c. & quaest. 31. 5. ad 2. & 3. q. 144. 7. ad 4. & 9. c. ad 3. & 10. c. ad 1. & q. 172. 3. ad 3.

11 In divinis persona praedicatur de essentia, & de converso, 1. q. 39. 6. o.

12 Relatio secundum propriam rationem; idest secundum quod refertur ad aliud, praedicatur de divinis, non autem secundum rationem communem, scilicet secundum quod inhaeret subjecto, 1. q. 28. 1. ad 1.

13 Haec praedicatio, Deus est pater, & de converso est per se, & nullo modo per accidens. Nec fuit superioris de inferiori, nec de converso, sed per identitatem, 1. q. 39. 6. ad 2.

1 Praedicator nullus debet fieri, nisi prius purgatus, & virtute perfectus, 3. quaest. 41. 3. ad 1.

2 Praedicator debet esse absolutus à cura rerum secularium, 3. q. 40. 3. c.

3 Praedicator non debet semper esse in publico, sicut nec Christus, 3. q. 40. 1. ad 3.

4 Sumptus debentur praedicatoribus à mittentibus eis, 22. quaest. 187. 4. ad 2. item 5. ad 5.

Praedicatorum Ordo habet cautissimam, & securissimam formam profecti, 22. q. 18. 9. ad 1.

1 Praelatio quaelibet est à Deo; non autem abusus ejus; nec ejus usupatio, 1. quaest. 96. 2. ad 3.

2 Licet appetere opus, & perfectionem episcopatus, & praelationis, non autem ipsa ratione gradus, vel honoris, vel divitiarum, 22. q. 185. 1. ad 2. o.

3 Triplex ratio reculationis respectu officii praelationis quantum est de se: scilicet impedimentum devotae contemplationis, dulcis affectionis, & spiritualis exultationis, 22. q. 185. 1. ad 3. & 2. ad 1. & ad 3.

4 Non licet jurare, nec votare, quod praelationem non sumat, nec totaliter resisteret, 22. q. 185. 1. ad 3. & 2. o.

5 Praelatus existens in peccato mortali, etiam occulto, corripiendo, vel quicquid aliud officii sui faciendo, peccat mortaliter; non autem hoc agens ut frater, 22. q. 33. 5. o.

6 Ex hoc ipso quod praelati dissimulant, videtur annuere, 22. q. 147. 4. c. fin.

7 Praedicare ex officio convenit praelatis, religiosi autem ex commissione, 22. q. 187. 4. ad 2.

8 Praelatus potest dupliciter considerari, scilicet aut secundum quod iudicio praesidet: & sic dicere peccatum fratris praelato; aut dicere Ecclesiae. Aut secundum quod est extra iudicium existens: & sic dicere praelato non est dicere Ecclesiae, sed personae quae potest proficere, & non obesse; quia nullus potest magis proficere, quam praelatus, 22. q. 33. 8. ad 4.

9 Tunc praelatus inordinate videtur tangi, quando irreverenter oburgantur, vel etiam quando ei detrahitur; & hoc significatur per contactum montis, & arcem damnatum à Deo, 22. q. 33. 4. ad 1.

1 Praemium essentialis beatitudinis consistit actu intellectus, sed delectatio ejus in voluntate, 1. q. 26. 2. c. & 3. o. & 12. q. 34. 6. o.

2 Violenter corrupta habebit duplex praemium, ut dicit beata Lucia, scilicet virginitatis, & patientiae, 22. q. 124. 4. ad 2.

3 In retributione premium inaequalia debentur inaequalibus meritis; non autem in constitutione rerum, 1. q. 47. 2. ad 3. & q. 65. 2. ad 3. & 12. q. 114. 3. o.

Propositivus dicens affirmativam, & negativam simul esse falsas, improbat, 1. q. 39. 4. ad 5.

1 Praesens illud proprie dicitur ejus essentia praesentatur sensui, vel intellectui, 1. q. 8. 3. c. ad 2.

2 Praesentia necessitatem quandam habent, quia necesse est Socratem sedere, dum sedet, 22. q. 49. 6. c.

1 Praeservatus ab aliquo dicitur purgatus, vel liberatus, 3. q. 32. 4. ad 1. & q. 52. 2. ad 2.

1 Praestigium est divinatio per demones, ingerentes se visui, vel auditui hominum, quia praestigium oculus, 22. q. 95. 3. princeps & quaest. 177. 1. ad 2.

2 Formae apparentes in praestigii sunt tantum in sensu communi ab imaginativa, vel per res naturales impressae, 1. q. 104. 4. ad 2. & 22. q. 178. 1. ad 2.

1 Praesumptio aliquando sumitur in bono, quasi praes aliis sumptio; aliquando in malo, 22. q. 21. 2. ad 1. & q. 70. 3. ad 2.

2 Praesumptio in malo dicit in moderantiam spei dupliciter, scilicet supra vires proprias, vel contra iustitiam Dei. Prima opponitur magnanimitati, secunda vero est species blasphemiae in Spiritum Sanctum; ideo gravior est quam prima, 22. q. 21. 1. 4. c. & q. 130. 2. o. & q. 133. 1. c.

3 Praesumptio prima oritur ex inani gloria, secunda vero ex superbia, 22. q. 21. 4. o.

4 Secunda oritur ex nimio amore sui, 22. q. 21. 1. ad 2. item ad 3.

5 Secunda habet conversionem ad bonum commutabile, & aversionem à Deo, attribuendo divini virtuti quod ei non convenit, 22. q. 21. 1. ad 3.

6 Prima opponitur magnanimitati secundum excessum, licet apparenter secundum defectum, in quantum est aliquando de minimis, quae magna videntur, 22. q. 130. princeps. item quaest. 133. 1. c.

7 Opponitur charitati, vel potius dono timoris, 22. q. 130. 2. ad 1.

8 Praesumptio magis opponitur spei quam timori, quia spei contrariatur ratione propriae differentiae, timori vero ratione generis; & contrarietas ad timorem est apparentior, 22. quaest. 21. 3. c.

9 Est contra ordinem naturalem; ideo semper est peccatum, 22. q. 130. 1. o.

10 Secunda est minus peccatum, quam desperatio, 22. q. 21. 2. c.

11 Praesumptivus peccat, non estimando nimis misericordiam Dei, sed contemnendo iustitiam ejus, 22. q. 21. 2. c. ad 1. & q. 130. 2. ad 1. & q. 163. 4. ad 3.

12 Peccare cum proposito perseverandi in peccato, sub spe veniae, dicitur praesumptio; non autem si sit cum proposito penitendi, sed alleviatur, 22. q. 21. 2. ad 3.

13 Aggredi opus ultra vires; ex confidentia

ad vires humanas, est praesumptio; non autem si fiat in spe divini auxilii, 22. quaest. 21. 2. ad 1.

14 De quolibet debet praesumi bonum, nisi appareat contrarium, nec sit in periculum alterius, 22. q. 70. 3. ad 2.

Omne praecitum est necessarium, 22. q. 49. 6. c.

1 Praevicator est, qui malitiose impediens punitionem peccati, adversam partem adjuvat, prodita causa sui, 22. q. 68. 3. o. fin.

2 Differentia praevicationis à calumnia, & tergiversatione; 22. q. 68. 3. o.

3 Non omnis abscondens vera crimina praevicatur, sed tantum qui fraudulenter abscondit ea, de quibus accusationem proponit, colludens cum reo, proprias probationes dissimulando, & falsas exculpationes admittendo, 22. q. 68. 3. ad 2.

1 Primitiae erant de praeccepto ceremoniali quoad determinationem, in communi vero de iure naturali, nunc autem de praeccepto Ecclesiae, secundum consuetudinem patriae, 22. q. 86. 4. o.

2 Quantitas primitiarum non fuit determinata in lege, quia erant per modum oblationis, de cuius ratione est esse voluntarium; & secundum Hieronymum, aliqui dabant quadragesimam partem, alii sexagesimam, sed nunc statum consuetudini patriae, 22. q. 86. 4. ad 3.

3 Primitiae pertinent ad quoddam genus oblationum, in usum sacerdotum, & recognitionem beneficii Dei, scilicet fructuum terrae, & debet esse aliquid praecipuum de fructibus terrae, 22. q. 86. 4. c.

4 Sunt signa praeteriti beneficii Dei, sc. terrae promissae Israel, & totius terrae toti humano generi, & fructuum, sed ceremonialia propria erant signa futuri, 22. quaest. 86. 4. ad 1. & ad 2.

1 Primogenitus dicitur primo natus, licet nullus post eum sit. Christus est primogenitus Mariae, 3. q. 28. 3. ad 4.

2 Omnes primogeniti erant sacerdotes in veteri testamento, & habebant duplicem portionem in hereditate paterna, 12. q. 103. 1. ad 3. & 22. q. 87. 1. ad 2.

3 Primum dicitur dupliciter, scilicet primum simpliciter, & primum in genere, 22. q. 6. 1. ad 1.

4 Primum in per se ordinatis, oportet esse maximum, non autem primum per accidens, 22. q. 163. 3. ad 5.

5 Ad bonum principem requiritur quod sit virtuosus simpliciter; non autem ad bonum civem, 12. q. 92. 1. ad 3.

6 Ad bonum virum pertinet posse participari, & bene subijci. Ideo in virtute boni viri includitur virtus principis. Sed virtus principis differt species à virtute subditi, sicut virtus

- 9 Modus contingentiae & necessitatis cadit sub provisione Dei, & non sub provisione creaturæ, 1. q. 22. 4. ad 3.
- 10 Sicut ad providentiam pertinet prospicere per se conveniens fini, sic ad circumspicentiam, an sit conveniens fini, secundum circumstantias, 22. q. 49. 8. ad 3.
- 11 Ars Dei dicitur respectu productionis rerum; dispositio autem respectu rerum inter se, sed providentia respectu ordinis in finem, 7. q. 22. 1. c. fin.
- 12 Providentia Dei se extendit ad necessaria, non autem providentia hominis, 1. q. 22. 2. ad 3. & 4. ad 3. & q. 103. 1. ad 2. & 12. q. 93. 4. c. & 22. q. 49. 6. c.
- 13 Aliquid subest providentiæ Dei dupliciter, scilicet propter se, & propter aliud, primo modo subest sola perpetua, secundo autem modo individua corruptibilia, 1. q. 103. 5. ad 2.
- 14 Bonum & malum subjacent divinæ providentiæ, ut prescisa & ordinata, sed bonum ut intentum, non autem malum, 1. q. 22. 2. ad 2.
- 15 Omnia subjacent divinæ providentiæ, sed diversimode, 1. q. 8. 3. c. & q. 22. 2. 3. c. & q. 13. 1. c. & q. 104. 5. c. & q. 113. 6. c. & 12. q. 91. 2. c. & q. 93. 1. 5. c.
- 16 Providentia Dei non est respectu sui, quæquid est in eo, est finis, & non ad finem, 1. q. 22. 2. c. fin. & 12. q. 93. 4. c.
- 17 Providentia Dei est omnium singularium etiam contingentium, 1. q. 22. 2. c. & q. 103. 5. c.
- 18 Rationalis creatura speciali modo subest divinæ providentiæ, 1. q. 22. 2. ad 4. & ad 5. & q. 103. 5. ad 2. & q. 113. 2. c. & q. 116. 1. c. & 12. q. 91. 2. c. & 22. q. 83. 2. c.
- 19 Electiones humanæ subest divinæ providentiæ propter se; ita ut etiam sint provisores, & propter liberum arbitrium; sic tamen ut providentia hominis sit sub providentia Dei, tamquam causa particularis sub universalis, 1. q. 22. 2. ad 4.
- 20 Omnes motus, & actiones & corruptiones subjacent divinæ providentiæ, 1. q. 22. 2. ad 2. & q. 103. 5. ad 1. item 12. q. 93. 1. 5. c.
- 21 Providentia proprie non est in speculatione, sed tantum in practico, 22. q. 49. 6. ad 2.
- 22 Boni subest divinæ providentiæ propter se, mali vero propter alios tantum, ut bruta, 1. q. 22. 2. ad 4. & quasi. 23. 7. c.
- 23 Bruta subduntur divinæ providentiæ per se, & in singulari, sed propter aliud tantum, & actus eorum, 1. q. 22. 2. ad 5. & q. 103. 5. ad 2. & 12. q. 93. 5. c.
- 24 Providentia Dei est æterna, sed gubernatio est temporalis, 1. q. 22. 1. ad 2.
- 25 Providentia est tantum in intellectu, licet præsupponat voluntatem finis; sed gubernatio passiva est in gubernatis; activa vero in gubernante, 1. q. 22. 1. ad 3. & q. 23. 2. 4. c.
- 26 Certitudo Providentiæ Dei non deficit à suo effectu, neque à modo eveniendi, quem providit, 1. q. 22. 4. ad 3.
- 27 Deus providet omnibus immediate quoad rationem ordinis; sed mediate quoad executionem ejus, quæ dicitur gubernatio, 1. q. 22. 3. c. & q. 103. 6. c. & q. 116. 2. c.
- 28 Providentia divina gubernat creaturas spirituales inferiores per superiores, 1. q. 110. 2. c.
- 29 Et creaturas corporales per spirituales, 1. q. 22. 3. c. & q. 63. 7. c. & q. 102. 2. ad 1. c. & q. 103. 6. c. & q. 110. 2. c. & q. 112. 1. c. & q. 113. 1. c.
- 30 Et corpora inferiora per corpora superiora, 1. q. 113. 1. c. & q. 115. 3. c.
- 31 Deus gubernat mundum bonitate, quia est principium providentiæ ut finis; sic tamen ut libere moveat hominem per liberum arbitrium, invitando ad bonum per præmium, retrahendo à malo per timorem poenarum, 1. q. 103. 1. 5. c. ad 2.
- 32 Finis gubernationis rerum à providentia Dei est aliquid extra totum universum, scilicet ipse Deus, 1. q. 103. 2. c. & 3. 4. c.
- 33 Effectus gubernationis à providentia Dei est unus ex parte finis; sed ex parte mediorum sunt duo in generali, scilicet conservatio & motio in finem; in particulari vero sunt innumerabiles nobis, 1. q. 103. 4. c.
- 34 Nihil potest contingere præter ordinem gubernationis providentiæ Dei universaliter, sed tantum respectu alicujus cause particularis, 1. q. 22. 2. ad 1. & q. 103. 7. c.
- 35 Nihil potest nisi contra universalem gubernationem divinæ providentiæ, sed tantum contra aliquod particulare, 1. q. 103. 8. c.
- 36 Ad providentiam Dei non pertinet subtrahere defectus, corruptiones, & mala à rebus; 1. q. 22. 2. ad 2. & q. 23. 5. c. & q. 48. 2. c. ad 3. & q. 22. q. 10. 1. 1. c.
- 37 Providentia Dei non excludit à rebus contingentiam, nec causam, nec fortunam, nec liberum arbitrium, 1. q. 19. 8. c. & q. 22. 2. ad 1. & 4. c. & q. 23. 1. ad 1. & 3. ad 3. & 6. c. & q. 103. 7. ad 2. item ad 3. item 12. q. 10. 4. c. item 22. q. 83. 2. c. & q. 171. 9. ad 1.
- 38 Ad divinam providentiam pertinet, quod permittat hominem tentari, & peccare, 1. q. 23. 3. c. & 22. q. 165. 1. c.
- 39 Immobilitas divinæ providentiæ non excludit utilitatem orationis, 1. q. 23. 8. c. & 22. q. 83. 2. c.

- 19 Prudentiæ nomen sumitur à providentia, sicut à principaliori ejus parte; quia omnia requisita ad prudentiam necessaria sunt, ut aliquid orderetur in finem, 22. q. 49. 6. ad 1.
- 20 Nomen prudentiæ sumitur à providendo, quod etiam ad mala extendi potest: & ideo licet prudentia simpliciter dicta in bono accipitur, aliquo tamen addito potest accipi in malo, 22. q. 55. 1. ad 1.
- 3 Prudens dicitur quasi porro videns, idest procul videns, 22. q. 47. 1. c.
- 4 Prudentia simpliciter dicta est virtus non improprie, sicut virtutes intellectuales, sed proprie, 12. q. 57. 5. ad 3. & q. 61. 1. c. & 22. q. 47. 4. c. & q. 55. 1. ad 1.
- 5 Est generalis regula & perfectio virtutum moralium, dans eis modum & formam, 22. q. 166. 2. ad 1.
- 6 Est virtus generalis causaliter, non autem essentialiter, 22. q. 53. 2. c.
- 7 Est virtus specialis propter specialem rationem formalis objecti, 22. q. 47. 5. c. & q. 53. 2. c.
- 8 Est virtus intellectualis secundum essentialiter, sed moralis secundum materiam, 12. q. 58. 3. ad 1. item q. 61. 1. c. item 22. q. 181. 2. ad 3.
- 9 Est amor quia ab eo movetur ad actum, non autem essentialiter, 22. q. 47. 1. ad 1.
- 10 Prudens secundum quid est qui bene ratiocinatur ad aliquam finem; simpliciter autem qui ad totam vitam, 12. q. 57. 4. ad 3. & 22. q. 47. 2. ad 1. & q. 55. 1. 2. 5. c.
- 11 Prudentia est in intellectu subjective, 1. q. 22. 1. ad 3. & 12. q. 56. 2. ad 3. & 3. c. & q. 61. 2. c. & q. 66. 1. c. & q. 85. 3. c. & 22. q. 47. 1. c. & 3. ad 3. & q. 56. c. & 10. ad 3.
- 12 Non est tantum in intellectu, sicut scientia & ars, sed habet aliquid in appetitu, scilicet rectitudinem, 1. q. 22. 1. ad 3. & 12. q. 56. 2. ad 3. item 3. c. fin. & q. 57. 4. c. & 22. q. 47. 1. ad 2. & 13. ad 2. item 16. ad 2.
- 13 Est tantum in ratione practica subjective, 12. q. 57. 3. c. & 22. q. 47. 2. c.
- 14 Prudentia & ars sunt in opinativa parte animæ, & circa objectum contingens aliter se habere, 12. q. 57. 4. ad 2. & 5. ad 3.
- 15 Prudentia non consistit in sensu exteriori, sed in sensu interiori, non principaliter, sed per applicationem ad opus, 22. q. 47. 3. ad 3. & q. 49. 1. ad 1. & 2. ad 3.
- 16 Prudentia est in Deo respectu aliorum, non autem respectu sui, 1. q. 22. 1. c. ad 1.
- 17 Christus habuit plenitudinem prudentiæ secundum donum consilii, 3. q. 11. ad 1.
- 18 Prudentia infusa est in omnibus existentibus in gratia, sed prudentia acquisita non est in juvenibus, 22. q. 47. 1. c. item q. 51. 1. ad 3.
- 19 Nullus sufficit sibi quoad omnia in his quæ sunt prudentiæ; ideo etiam majores oportet in his esse doctiles, 22. q. 49. 5. ad 3.
- 20 Prudentia non est in fervis & subditiis in quantum hujusmodi, sed in quantum convenit eis regere se per rationem, 22. q. 47. 12. c. & q. 49. 3. ad 3. & q. 50. c.
- 21 Proprie non est in peccatoribus, sed tantum quædam falsa similitudo ejus, 22. q. 47. 13. c. & q. 50. 3. ad 2. & q. 51. 1. ad 3.
- 22 Non convenit brutis, nisi metaphorice, scilicet in quantum instinctu naturali aguntur sagaciter, 1. q. 22. 1. c. ad 4. & q. 55. 3. ad 3. & q. 95. 1. c. ad 4. & 12. q. 3. 6. c. & q. 13. 3. ad 3. item 22. q. 47. 15. ad 3.
- 23 Agibile ut objectum rationis, idest sub ratione veri, est materia prudentiæ; sed ut objectum appetitus, idest sub ratione boni, est materia aliarum virtutum, 22. q. 47. 5. c. ad 3.
- 24 Prudentia non est circa altissimam causam simpliciter, sed circa bonum humanum, 22. q. 47. 2. ad 1.
- 25 Proprie non est de fine, sed de his quæ sunt ad finem, 22. q. 33. 1. ad 2. & q. 47. 1. ad 2. & 6. c. item 15. c. fin. & q. 49. 6. c. & q. 56. 1. ad 5.
- 26 Se habet ad bonum privatum, & ad bonum commune, idest, extendit se ad regimen sui, & multitudinis, 1. q. 22. 1. c. & 22. q. 47. 10. c. & q. 49. 3. ad 3.
- 27 Non solum considerat universalis, sed etiam singularia, 22. q. 47. 3. c. & 15. c. & q. 49. 2. ad 1. & 5. ad 2. & 7. c.
- 28 Futura contingentia, ordinabilia per hominem ad finem humanæ vitæ, proprie pertinent ad prudentiam, non autem necessaria, nec præterita, nec presentia, 22. q. 49. 6. c.
- 29 Actus prudentiæ est aliqua ordinate disponere ad finem, 1. q. 22. 1. c. & 22. q. 49. 6. c. & 7. c.
- 30 Prudentia carnis est peccatum quia ponit finem in bonis carnis; & est mortale, si sit sibi ultimus finis, aliter est veniale, 22. q. 53. 1. 2. c.
- 31 Quædam vitia manifeste contrariantur prudentiæ ex defectu ejus, vel eorum quæ ad eam requiruntur, ut imprudentia, præcipitatio, seu temeritas, & inconsideratio, & inconstancia; aliqua vero secundum falsam similitudinem, & abulum requisitorum ad prudentiam, ut astutia, prudentia carnis, dolus, fraus, sollicitudo temporalium, & futurorum, 22. q. 21. 3. c. & q. 53. 7. c. & 1. c. & 53. 7. c. & 3. 7. c.
- 32 Peccatum habens similitudinem prudentiæ est contra prudentiam dupliciter, scilicet ordinando studium rationis ad finem non vere bonum, sed apparentem, ut prudentia carnis; vel utendo non veris viis, sed simulatis, ut astutia, 22. q. 53. 3. c.
- 33 Actus prudentiæ miscetur actibus om-

nium aliarum virtutum, quia ex ea rectitudinem electionis participant; ideo ab ea dependent, 22. q. 47. 5. ad 2. & q. 53. 2. c. & q. 55. 2. ad 3.

34. Opus prudentis est esse bene consiliativum, 22. q. 49. 5. c.

35. Actus rationis practicae & prudentiae triplex, scilicet consiliari, iudicare, & praecipere, qui est principalis actus prudentiae, 1. q. 22. 1. ad 1. & ad 3. q. 23. 4. c. & 12. q. 57. 6. c. & q. 58. 5. ad 3. & q. 61. 3. c. & q. 65. 1. c. & 22. q. 47. 8. c. & q. 9. c. ad 1. & 10. 16. c. & 12. ad 3. & 3. c. & q. 48. c. & q. 51. 0. & q. 53. 2. c. ad 1.

36. Per prudentiam aliquis praecipit aliis & sibi, 22. q. 47. 12. ad 2. & q. 49. 3. ad 3. & q. 50. 2. ad 3.

37. Consiliari non est immediatus actus prudentiae, sed mediante ubuliam, 1. q. 22. 1. ad 1. & 12. q. 57. 6. ad 1. & 22. q. 51. 2. 0.

38. Laus prudentiae non consistit in sola consideratione, sed in applicatione ad opus, 22. q. 47. 1. ad 3. & 3. c. & 16. c. ad 3.

39. Prudentia corrumpi potest per passionem non autem per oblivionem, licet per eam impeditur positi, 12. q. 53. 1. c. & 22. q. 47. 16. 0.

40. Triplex est, scilicet falsa, imperfecta, & perfecta; prima est ad malum; secunda ad finem particularem; tertia ad verum & ultimum finem, 22. q. 47. 13. c. & q. 53. 1. 2. 0. & 3. ad 1. & q. 49. 1. ad 2.

41. Species prudentiae tres, secundum tres fines, scilicet prudentia simpliciter dicta, quae ordinatur ad bonum proprium, quae à quibusdam dicitur monastica, quasi unius tantum gubernatio; alia autem est oeconomica, quae ordinatur ad bonum commune domus, vel familiae; tertia Politica, quae ordinatur ad bonum commune civitatis vel regni, 12. q. 67. 6. ad 4. & 22. q. 47. 11. 0. & q. 48. 1. c. ad 2. & q. 53. 2. c.

42. Species prudentiae quinque, scilicet monastica, oeconomica, politica, militaris, & regnativa, 22. q. 48. c. ad 2. & q. 50. 0. & q. 53. 2. c.

43. Partes integrales ejus sunt octo, scilicet memoria, ratio, intellectus, docilitas, custodia, idest, solertia, providentia, circumspicatio, & cautio, 12. q. 56. 5. ad 3. & q. 57. 6. ad 4. & 22. q. 48. 0. & q. 49. 0. & q. 53. 2. c.

44. Partes ejus potentiales sunt tres, scilicet Ebuliam, synesis, & gnome, 3. q. 22. 1. ad 1. & 12. q. 57. 6. 0. & 22. q. 49. c. fin. & q. 51. 0. & q. 53. 2. c.

45. Providentia est completiva formalis & principalis pars prudentiae, aliae vero quasi materiales ad ipsam reducuntur, 1. q. 22. 1. c. & 22. q. 49. 6. 0.

46. Physica, dialectica, rhetorica, & politica sunt partes prudentiae large dictae & etiam

propriae, & continentur sub prudentia quoad usum & exercitium, non autem quoad obiectum, 22. q. 48. c.

47. Prudentia est principalis in virtutibus moralibus, & directiva omnium; charitas vero ut imperans & conjungens fini, 3. q. 85. 3. ad 4.

48. Idem est medium prudentiae ut regulantis & mensurantis, & virtutis moralis ut regulatae & mensuratae, scilicet rectitudo rationis, 12. q. 64. 3. c. & 22. q. 47. 1. ad 1.

49. In omnibus moralibus est eadem virtus dirigens, scilicet prudentia, quia eadem est ratio veri in eis, non autem eadem ratio boni. Ideo non est eadem virtus appetitiva, 12. q. 60. 1. ad 1.

50. Nulla virtus moralis potest esse sine prudentia, 12. q. 57. 5. 0. & q. 58. 4. c. & q. 61. 0. & 2. c. & 4. c. ad 1. & q. 68. 5. c. & q. 73. 1. ad 2. & 22. q. 47. 4. c. & q. 51. 2. c. & q. 141. 1. ad 2.

51. Prudentia ultra virtutes morales est maxime necessaria ad bene vivendum, 12. q. 57. 5. 0. & 22. q. 51. 3. ad 3.

52. Non potest esse in aliquo sine virtutibus moralibus, 1. q. 22. 1. ad 3. & 12. q. 56. 4. c. & q. 58. 5. 0. & q. 69. 1. 2. c. & q. 73. 1. c. ad 2.

53. Est nobilior ceteris virtutibus moralibus, 12. q. 61. 2. ad 1. & q. 66. 1. c. & 22. 0. & 22. q. 23. 6. c. & q. 47. 6. ad 3. & q. 56. 1. ad 1. & q. 123. 12. 0. & q. 141. 8. 0.

54. Est intentiva medii in virtutibus moralibus, 12. q. 66. 3. ad 3. & 22. q. 47. 7. c.

55. Sicut omnis virtus moralis relata ad bonum commune dicitur legalis iustitia, sic prudentia relata ad bonum commune dicitur politica, 22. q. 47. 10. ad 1. & 11. c. ad 1. & q. 50. 2. ad 3. & q. 58. 6. c. ad 3.

56. Prudentia dirigit virtutes praestituendo finem, & eligendo ea quae sunt ad finem, 12. q. 66. 3. ad 2.

57. Inclinatio in finem rectum est electio, & actus virtutum moralium. Sed discretio eorum quibus hoc bonum rationis consequi possumus in operationibus & passionibus, est actus prudentiae, 22. q. 47. 1. ad 2.

58. Experimentum prudentiae non acquiritur ex sola memoria, sed ex exercitio recte praecipendi, 22. q. 47. 16. ad 2.

59. Ratio naturalis praestituit finem virtutibus moralibus, non autem prudentia, fed disponit de iis quae sunt ad finem, 1. q. 22. 1. ad 1. & 22. q. 47. 6. 0. & 7. c.

60. Prudentia hominis non est omnino certa, propter variabilitatem singularium, sed est ut in pluribus, 22. q. 47. 3. ad 2. & q. 49. 1. c. & 5. ad 2. & q. 51. 0. ad 2.

61. Cum per prudentiam aliquid recte agimus, ad finem alicujus virtutis moralis, ille actus est principaliter illius virtutis, 22. q. 47. 3. ad 2.

62. Quilibet virtus moralis participat actus prudentiae, quia formaliter complet in electione virtutis, 12. q. 58. 2. c.

63. Prudentia praesupponit virtutes morales, per quas appetitus se habet ad bonum, 1. q. 22. 1. ad 3.

64. Ponitur in definitione virtutum moralium, quia dependet ab ea, 22. q. 23. 4. ad 1. & q. 47. 5. ad 1. & q. 50. 1. ad 1.

65. Omnia quae sunt virtutum moralium, pertinent ad prudentiam, sicut ad diligentem, 22. q. 50. 1. ad 1.

66. Electio potest attribui prudentiae consequenter, in quantum eam dirigit per consilium, quod magis proprie pertinet ad prudentiam, 22. q. 47. 1. ad 2. & 2. c.

67. Prudentia adjuvat omnes virtutes, & in omnibus operatur, 22. q. 47. 5. ad 2. & 6. ad 3. & q. 419. 3. ad 3.

68. Prudentia, & synesis preferuntur ebuliam; 12. q. 68. 7. c. & 22. quaest. 51. 2. c. ad 2.

69. Majoris prudentiae est pecunias utiliter expendere, quam eas utiliter conservare vel custodire, quia plura sunt attendenda circa usum pecuniae, qui assimilatur motui, quam circa conservationem quae assimilatur quieti, 22. q. 117. 4. ad 1.

70. Prudentia non est in nobis à natura, nisi quoad principia ejus, quae sunt nobis magis connaturalia, quam prima principia speculationis, 22. q. 47. 15. 0. & q. 49. 1. ad 2. & 2. ad 1. & 3. ad 2.

71. Ratio prudentiae procedit à duplici intellectu, scilicet primorum principiorum universalium, & alicujus singularis, scilicet finis particularis, 22. q. 49. 2. ad 1. item ad 3.

72. In iis quae pertinent ad prudentiam homo maxime indiget eruditi praecipue à sensibus prudentibus, 22. q. 49. 3. c.

73. Prudentia infusa restituitur per penitentiam, non autem acquiritur, sed tollitur actus contrarius, in quo proprie consistit peccatum imprudentiae, 22. q. 53. 1. ad 3.

Palmi omnia opera Dei, omnes historiae veteris testamenti, & omnia quae ad fidem incarnationis Christi pertinent, sic lucide tangunt, sicut evangelium, 3. q. 83. 4. c. princ.

74. Pudicitia dicitur à pudore. Et est praecipue circa signa venerorum. Castitas vero circa venera; 22. q. 14. 3. c. & q. 151. 4. 0.

75. Ordinatur ad castitatem non quasi virtus ab ea distincta, sed sicut exprimens circumstantiam ejus, tamen aliquando unum pro alio ponitur, 22. q. 151. 4. c.

76. Pueri impediuntur in usu membrorum & rationis propter nimiam humiditatem cerebri. Unde pueri de novo loqui incipientes appellant omnes viros patres, & feminas matres, posterius autem determinant unumquod-

que, secundum Philosophum, 1. q. 99. 1. c. & q. 101. 2. c.

77. Probabile est quod ante circumcissionem parentes fideles pro parvulis suis in periculis constitutis, aliquas preces Deo funderent, vel benedictionem eis darent, sicut etiam adulti pro se, 3. q. 70. 2. ad 2.

78. Pueri non habuissent sufficientem virtutem in statu innocentiae ad omnem motum, 1. q. 99. 1. c.

79. Et habuissent infirmitatem, quoad perfectum usum membrorum, non autem poenalem, 1. q. 99. 1. ad 1.

80. Nec habuissent scientiam, sed sine difficultate acquisivissent, inveniendae, vel discendo ab aliis, 1. q. 101. 1. c.

81. Nec ignorantiam, sed simplicem nescientiam, 1. q. 101. 1. ad 2.

82. Nec perfectum usum rationis, seu usum liberi arbitrii habuissent, sed tamen perfectionem quam nunc, 1. q. 101. 2. c.

83. Habuissent tamen prudentiam, & principia universalis juris naturalis, & alia principia universalis multo magis quam nunc, 1. q. 101. 1. ad 3.

84. Et habuissent defectus consequentes naturam humanam ex principio originis, non autem ex parte termini, 1. q. 99. 1. ad 3.

85. Tunc omnes postea generassent, & non tantum primi parentes, 1. q. 99. 1. ad 3.

86. Tunc natae fuissent foeminae, & non solum masculi, 1. q. 99. 2. c.

87. Pulchritudo requirit tria, scilicet integritatem, proportionem debitam, & claritatem, 1. q. 39. 8. c. & 22. q. 145. 2. c. & q. 180. 2. ad 3.

88. Pulchrum habet rationem causae formalis, bonum autem causae finalis, 1. q. 5. 4. ad 1.

89. Pulchrum est cujus apprehensio placet, bonum vero quod placet. Ideo sunt idem res, & differunt ratione, 1. q. 5. 4. ad 1. & 12. q. 27. 1. ad 3. & 22. q. 145. 2. ad 1.

90. Pulchrum praecipue pertinet ad visum & auditum, quia sunt maxime cognoscitivi, non autem ad alios sensus, 12. q. 27. 1. ad 3.

91. Sensus delectantur in pulchris, quia sunt eis similes, scilicet in proportione debita, 1. q. 5. 4. ad 1.

92. Pulchritudo & decor virtutis hominis ex ratione est, 22. q. 116. 2. ad 2. & q. 142. 2. c. & q. 145. 2. c. & q. 180. 2. ad 3.

93. Pulchritudo est in vita contemplativa per se, & essentialiter, in virtutibus vero moralibus participativa, 22. q. 180. 2. ad 3.

94. Punctus non ponitur in definitione honestatis in communi, sed tantum finite & recte, 1. q. 85. 8. ad 2.

95. Punitio in quantum pertinet ad justitiam publicam est actus justitiae commutativae, vindictivae vero in quantum pertinet ad

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF TORONTO

immunitatem personæ singularis, 22. q. 80. ad 1. & q. 108. 2. ad 1.

2 Deus punit malos per bonos & malos angelos, bonos autem per malos tantum, 22. q. 164. 1. ad 4.

1 Purgatio duplex, scilicet per gratiam à culpa, & per lumen doctrinæ à nescientia, 3. q. 27. 3. ad 3.

2 Figura & ratio literalis omnis immunitatis, & purgationis in lege veteri, 12. q. 102. 5. ad 4. & ad 5. & 6. & ad 7. & 6. ad 1. & q. 103. 2. o.

1 Pusillanimitas potest tripliciter considerari, scilicet secundum se, ex causa ejus, scilicet ignorantia, timore, pigritia, & ira, & effectus ejus, scilicet subtrahendo se; primo modo opponitur directe magnanimitati; secundo sollicitudini; tertio similiter, 22. q. 133. 2. o.

2 Pusillanimitas secundum defectum opponitur humilitati, in quantum applicat animum ad vilius quam decet, sed directus opponitur magnanimitati, quia fugit magna, 22. q. 162. 1. ad 3.

3 Pusillanimitas est contraria magnanimitati secundum defectum, præsumptio autem secundum excessum. Ideo utraque est peccatum, 22. q. 130. princ. & q. 133. o. & q. 162. 1. ad 3.

4 Est peccatum mortale, & quandoque veniale, 22. q. 113. 1. ad 2.

5 Secundum speciem propriam est gravissimum peccatum præsumptione, quæ dicitur nequissima, ratione suæ causæ, scilicet superbæ, 22. q. 133. 2. ad 4.

6 Oritur ex superbia, quia nimis innittitur sensui proprio, 22. q. 133. 1. ad 3.

7 Pusillanimitas est, qui recusat exequi operationem sibi proportionatam, 22. q. 133. 1. c.

Putrefactio cujuscumque corporis provenit ex infirmitate nature ejus, non potentis amplius corpus continere in unum, 3. q. 51. 3. c.

1 Pythones sunt arrepti, dicti à Pythone, idest à Apolline, auctore divinationis, 22. q. 95. 3. c.

1 Samuel (secundum Augustinum) vere apparuit pythonissæ, dispensatione Dei; vel diabolus in similitudine ejus, 1. q. 89. 8. ad 2. & 22. q. 95. 4. ad 2. & q. 174. 5. ad 4.

Q

1 Qualitas proprie importat modum, idest determinationem substantiæ, vel secundum quod potentia materiæ determinatur ad esse substantiale; & sic est differentia substantiæ: Vel ad esse accidentale; & sic est differentia accidentalis, & prædicamentum qualitatis, 12. q. 49. 2. c.

2 Qualitas animæ vel corporis duplex, scilicet naturalis & superveniens, 1. q. 83. 1. ad 5. & 12. q. 17. 7. ad 2. & q. 49. 2. c.

3 Distinctio & ordo specierum qualitatis, 12. q. 49. 2. c. & q. 50. 1. ad 3.

4 In prima specie qualitatis dicitur bene vel male, facile & difficile, quia est modus determinatus subiecti secundum naturam, quæ est finis generationis, 12. q. 49. 2. c. ad 1. & 3. ad 3. & q. 50. 1. ad 3. & 2. ad 2.

5 In secunda & tertia specie qualitatis dicitur facile vel difficile fieri, cito transiens vel diuturnum, non autem bene vel male; quia motus & passiones non habent rationem finis, 12. q. 49. 2. c.

6 Secunda & tertia species qualitatis dicuntur modum & determinationem subiecti secundum actiones & passiones naturales, vel sensuales, 12. q. 49. 2. c. & q. 102. ad 3.

7 In tertia specie qualitatis est tantum passio & passibilis qualitas, 3. q. 63. 2. ad 2.

8 Quarta species qualitatis est modus vel determinatio subiecti secundum quantitatem, quæ secundum sui rationem est sine motu, & sine ratione boni, vel mali. Ideo in ea non est bene vel male, cito vel tarde transiens, 12. q. 49. 2. c.

1 Quantitas est prima post substantiam, 12. q. 52. 1. c. & 3. q. 77. 2. c.

2 Error antiquiorum, scilicet quod quantitas est substantia, 3. q. 77. 2. c.

3 Quantitas & qualitas sunt prima accidentia consequentia substantiam, 3. quæst. 77. 2. c.

4 Quantitas consequitur substantiam ex parte materiæ, & qualitas ex parte formæ, 3. q. 90. 2. c.

5 Quantitas debita alicui speciei non est determinata secundum aliquod indivisibile, sed habet aliquam latitudinem, 3. quæst. 33. 2. ad 2.

6 Quantitas duplex, scilicet molis & virtutis, quæ ex genere suo non est quantitas, sed qualitas, vel forma substantialis, 1. q. 42. 1. ad 1.

7 Quantitas virtutis duplex, scilicet secundum numerum objectorum, & secundum intentionem actus super idem objectum. Prima est sicut continua; secunda vero sicut discreta, 22. q. 24. 4. ad 1.

8 Quantitas triplex, scilicet perfectionis, virtutis, & molis; prima convenit per se omni formæ, non autem secunda & tertia, sed per accidens, 1. q. 42. 1. ad 1.

9 Quantitas virtualis attenditur primo quidem in radice, idest in ipsa perfectione forme vel naturæ; secundo attenditur in effectibus formæ, idest secundum esse, & secundum operationem, 1. q. 42. 1. ad 1. & ad 2.

10 Quantitas corporalis habet aliquid inquantum

quantum quantitas, scilicet distinguitur secundum situm, vel secundum numerum, & aliquid inquantum forma actu, scilicet distinguitur secundum subiectum tantum, 22. q. 24. 5. ad 1.

11 Cuiuslibet quantitati mathematicæ finitæ potest fieri additio, non autem quantitati naturali, 3. q. 7. 12. ad 1.

12 *Quantitas dimensiva non est in Deo, sed tantum quantitas virtualis, 1. q. 28. 4. c. & q. 42. 1. ad 1.

Quarta dies creationis, 1. q. 70. 2. c.

1 Quid, duplex, scilicet quid nominis, & quid rei, 1. q. 2. 2. ad 2.

2 Quid, quærit de natura, & aliquando de supposito, 1. q. 29. 4. ad 2. & q. 31. 2. ad 4.

1 De ratione quietis est, quod mobile similiter se habeat nunc & prius, 1. q. 53. 2. 3. c.

2 Quies est prior motu via intentionis, & posterior via executionis, quia est finis ejus, 12. q. 25. 1. c.

3 Dicitur dupliciter, scilicet cessatio operis, & complementum desiderii, 1. q. 73. 2. 3. c.

1 Quiescere in toto tempore aliquo, est & esse in eo in quolibet instanti illius temporis, etiam in ultimo, 1. q. 53. 3. c.

2 Spiritus Sanctus manet, seu quiescit in Filio tripliciter, scilicet secundum vim spiritalis, secundum humanitatem, secundum amorem, 1. q. 56. 2. ad 4.

1 Qui est, est proprium nomen Dei, & primum, 1. q. 13. 11. c.

2 Hoc nomen, qui est, magis proprium nomen Dei est, quam Deus, ex parte ejus à quo nomen imponitur, & quantum ad modum significandi; sed quod id ad quod nomen imponitur est è converso, 1. q. 13. 11. c. ad 1.

3 Qui est, appropriatur Filio Dei ratione tantum adjuncti, scilicet ratione liberationis præfigurata. Et est personale secundum relationem determinatam; & essentiale vero secundum relationem indeterminatam, 1. q. 39. 8. fin.

Quinta dies creationis, 1. q. 70. 1. c. & q. 71. o.

1 Quo est, & quod est in solo Deo non differunt, 12. q. 29. 4. ad 1. & 3. q. 30. 2. ad 3. & 3. q. 17. 1. c.

R

1 Racha est interjectio iracentis, 22. q. 185. 5. ad 3.

1 Aliqua dicuntur ad similitudinem radicis arboris, quæ ex terra gignit alimentum, vel quæ alimentum præstat toti arbori, 12. q. 84. 1. c.

1 Rancor est indignatio contra omnes, & ma-

xime prælatos detinens hominem invitum in spiritualibus bonis, quæ ipsum contristant, & etiam contra omnes ad spiritualia bona inducentes, 22. q. 35. 4. ad 2.

1 Rapacitas continetur sub violentia, cum sit species ejus, quæ violentia est filia avaritiæ, 22. q. 118. 8. c. ad 3.

1 Rapina per se est peccatum, quia est auferre per vim rem alienam injuste, 22. q. 66. 8. c.

1 Raptus ut est species luxuriæ, est quando puella de domo patris violenter abducitur, ut corrupta matrimonio habeatur; si ve ei, si ve parentibus matrimonio habeatur, 22. q. 154. 2. c. & 7. o.

2 Raptus quandoque est cum stupro, & quandoque sine eo; ut in rapu viduæ vel nuptæ, vel corruptæ. Et quandoque stuprum est sine rapu, si delectoretur virgo sine vi, 22. q. 154. 7. o.

3 Raptus plerumque concurrit cum stupro, ideo quandoque ponitur unum pro alio, 22. q. 154. 7. ad 1.

4 Rapra potest duci in matrimonium, si ipsa vel parentes consentiant, 22. q. 154. 7. ad 3.

5 Raptus monialium gravis secundum leges punitur; scilicet capitali poena, 22. q. 154. 10. ad 2.

1 Raptus mentis, proprie est elevatio mentis ad supernaturalia à Deo, cum abstractione à sensibus, 22. q. 175. 1. o.

2 Extalis dicit simpliciter excessum mentis, sed raptus addit violentiam, 12. q. 175. 2. ad 1.

3 Raptus ratione causæ potest pertinere ad vim appetitivam, non autem ratione termini; sed tantum ad vim cognitivam, 22. q. 175. 2. o.

4 Homo fit extra se secundum appetitum, dupliciter, scilicet elevando se per intellectum ad divina, prætermittens sensibilibus, sicut Paulus; vel è converso, scilicet infra se, se ipsum præcipitando; sicut ille qui porcos pavit, sub semetipso cecidit. Et neutro modo est proprie raptus. Sed minus primo modo, quia est sine violentia; licet uterque excessus possit esse causa raptus in vi cognitiva, 12. q. 28. 3. c. & 22. q. 175. 2. ad 2.

5 Raptus mentis ad divina triplex, scilicet per similitudines imaginarias, per effectus intelligibiles, & per essentiam Dei. Primus convenit Petro, & Joanni Evangelistæ, Secundus Adæ & David. Tertius vero Paulo & Moysi, 22. q. 175. 3. ad 1.

6 Paulus nescivit, an ejus anima in rapu fuerit separata à corpore, licet probabilius sit quod non fuerit separata, 22. q. 175. 5. ad 4. item 6. c.

7 Paulus in rapu fuit beatus secundum actum,